

НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ РОБОТИ СЛУЖБИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Гойло Н.В.,

*к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна,*

e-mail: goylonata@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5526-7322>

Внутрішній аудит можна визначити як відокремлений структурний підрозділ, створений всередині організації з метою перевірки і оцінки її діяльності. Внутрішній аудит дозволяє керівництву компанії більш ефективно виконувати свої функції. Тобто внутрішній аудит забезпечує керівництво аналізом, оцінками, рекомендаціями, порадами і в цілому інформацією про вивчені їм області і процесах організації (побудова бізнес-процесів, управління ризиками, внутрішнього контролю).

Підрозділ внутрішнього аудиту проводить незалежну оцінку ефективності процесів управління ризиками, також моніторинг функцій першої (бізнес-функції) і другий (функції моніторингу) ліній захисту відповідно до розробленої Інститутом внутрішніх аудиторів моделі Трьох ліній захисту. Також внутрішній аудит здійснює контроль виконання коригувальних заходів щодо вдосконалення системи управління ризиками та внутрішнього контролю. Ця концепція характерна для компаній на усталеному рівні розвитку, в яких функції внутрішнього контролю та управління ризиками існують тривалий час.

На сьогодні внутрішній аудит – одна з найбільш розвинених форм внутрішнього контролю. Цінність роботи служби внутрішнього аудиту (далі СВА) полягає в тому, що внутрішній аудит:

- розуміє побудову систем для ефективного поєднання бізнес-процесів і внутрішніх контрольних процедур,
- покликаний допомагати організації в підтримці ефективної та адекватної системи внутрішнього контролю, однак, не повинен заміняти собою інші, «лінійні» функції внутрішнього контролю,
- об'єктивно оцінює отримані матеріали з наданням думки або висновку щодо підрозділу, операцій, функцій, процесів, систем або інших об'єктів оцінки.

СВА має гарні можливості з надання консультаційних послуг раді директорів завдяки високим професійним стандартам, знанням особливостей діяльності компанії та її операцій. Таким чином, СВА приносить додаткову користь організації, коли виконує обидві функції, як з надання гарантій, так і з консультування.

Цілі служби внутрішнього аудиту можуть бути різними і залежать від масштабів і структури організації, а також вимог керівництва і в ряді випадків осіб, наділених керівними повноваженнями.

Повноваження і відповідальність служби внутрішнього аудиту, як правило, включають:

- моніторинг системи внутрішнього контролю,
- вивчення фінансової і управлінської інформації,
- огляд операційної діяльності,
- огляд дотримання законодавства,
- оцінку та моніторинг ефективності системи управління ризиками та корпоративного управління.

За визначенням, діяльність СВА є незалежною і об'єктивною. Незалежність досягається за допомогою відповідного організаційного статусу служби (функціональне підпорядкування комітету з аудиту або раді директорів, і тільки адміністративно – генеральному директору).

Під об'єктивністю ж розуміється здатність аудитора неупереджено надавати менеджменту розумні гарантії щодо ефективності системи внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит:

- надає об'єктивні і періодичні оцінки стану системи внутрішнього контролю,
- забезпечує контроль за виконанням планів заходів, спрямованих на поліпшення системи внутрішнього контролю;
- проводить періодичні оцінки ефективності функціонування системи управління ризиками,
- інформує раду директорів про ідентифікацію істотних ризиків і порушеннях процедур внутрішнього контролю та управління ризиками.

При створенні служби внутрішнього аудиту необхідно провести регламентацію її діяльності.

Внутрішнє регулювання роботи СВА здійснюється в основному за допомогою Положення про СВА і внутрішніх стандартів.

Цілі, повноваження і відповідальність внутрішнього аудиту повинні бути визначені у внутрішньому документі організації (Положенні про внутрішній аудит), що повинен відповідати Місії внутрішнього аудиту і обов'язковим для застосування елементам Міжнародних основ професійної практики внутрішнього аудиту.

Керівник внутрішнього аудиту обговорює і погоджує з радою і вищим керівництвом наступні питання:

- цілі і відповідальність підрозділи внутрішнього аудиту,
- очікування від діяльності внутрішнього аудиту,
- підзвітність керівника внутрішнього аудиту за функціональних і адміністративних питань,
- рівень повноважень (включаючи доступ до інформації, майна і взаємодію з персоналом), необхідний для виконання аудиторських завдань і для виконання узгоджених завдань і обов'язків.

1. Рекомендована структура Положення про СВА може містити наступні розділи: Загальні положення, Повноваження СВА, Організаційна структура і підзвітність СВА, Незалежність і об'єктивність СВА, Обов'язки співробітників СВА, Програма гарантії і підвищення якості роботи СВА, Підписи керівника підрозділу та всіх працівників СВА.

2. З метою забезпечення належного охоплення і мінімізації подвійної роботи керівнику внутрішнього аудиту слід обмінюватися інформацією, координувати діяльність з іншими внутрішніми та зовнішніми сторонами, які проводять перевірки і надають консультативні послуги, і розглянути можливість використання результатів їх роботи. Подальшим кроком при регламентації діяльності СВА є розробка Положення (регламенту) взаємодії з іншими підрозділами, яке регулює ключові організаційні моменти, пов'язані з основною функцією внутрішнього аудиту. У документі необхідно передбачити перелік дій об'єктів аудиту у відповідь на дії СВА.

3. Регламентом порядку виконання процесу внутрішнього аудиту, методології його здійснення є Керівництво по виконанню проектів внутрішнього аудиту. Даний документ є своєрідною інструкцією по виконанню аудиторського завдання для групи аудиторів, сприяє уніфікації діяльності всієї СВА.

Розробка і прийняття внутрішніх регламентів СВА в компанії свідчить про готовність її роботи, високий рівень розвитку компанії і серйозність підходу до організації процесів при виконанні завдань з внутрішнього аудиту.